

Schoonheid

Mijn zicht is mijn meest dominante zintuig, al kunnen bijzondere klanken mij wel degelijk ontroeren, wanneer deze mijn trilharen strelen. Maar veelal scannen mijn bolle visogen omgevingen af naar mooie details van verval, kleine intermenselijke contacten, weidse landschappen en wat dies meer zij. Ik heb een sterke behoefte aan schoonheidsbeleving. Niet de schoonheid zoals die zich bij tijd en wijlen openbaart binnen de context van een tijdsbeeld, maar de ongrijpbare tijdloze schoonheid die de mens onverwachts overvallen kan, wanneer hij of zij prompt geconfronteerd wordt met dat wat alleen hem of haar raken kan. Het is een individuele aangelegenheid. Schoonheid zonder wetten en zonder afgesproken begrippen. Een zekere euforische beleving, waarbij men als het even kan, een traantje zal wegpinken of lyrisch glimlachen zal.

Gezien mijn lichte voorkeur voor visuele impulsen, neig ik ernaar de schoonheid te zoeken op een plaats waar deze doorgaans zeldzaam voorkomt. De televisie!

Al jaren achtereen zap ik mij een slag in de rondte, in de hoop diep geroerd te raken door hetgeen wat als een spontaan presentje aan mijn ogen en oren wordt opgediend. Wat een vergeefse moeite en wat een verloren tijd. Zelden tref ik iets wat mij daadwerkelijk bekoren kan en toch blijf ik bij iedere druk op mijn afstandsbediening hopen op dat ene prachtige moment. Het neveneffect hiervan is de almaar luider wordende echo in mijn hoofd. De leegte die de TV mij toestraalt wordt slechts enige malen per jaar doorbroken, wanneer een indrukwekkende documentaire, een goed verhaal, een absurde scène uit een willekeurige serie, een intiem interview of wat mij dan ook op dat moment raken mag, prompt mijn gemoed doet opleven. Maar dit weegt niet op tegen de tijd die ik hierin steek.

Het stoort mij dan ook te weten dat wanneer ik weer eens auditief bevangen raak door mooi album en/of één enkel nummer, ik er beter aan zou doen deze de hele dag te laten herhalen in het rammelende laatje van mijn CD-speler, dan dat ik geforceerd mijn visuele behoeftes, middels de TV zou trachten te bevredigen.

Een repeterende oorstreling zonder verlies van welbevinden, daar ik keer op keer de aanvang van kippenvel, via mijn ruggengraat richting mijn ledematen voel glijden, wanneer de eerste tonen van het door mij zeer gewaardeerde nummer, weerkaatsen tussen de muren van mijn kleine optrekje.

Het is geen visuele impuls en wellicht eentonig, maar het verlangen naar schoonheidsbeleving dien ik te beantwoorden. Dan maar auditief.

Toch tracht ik deze beleving veelal uit het verachtelijke vierkante kastje in de hoek van mijn woonkamer te extraheren, zonder mijzelf ervan te doordringen dat dit niet de juiste methode is waarmee ik mijn verlangens vervullen kan. Wat een dramatisch en bovenal onoverkomelijk gegeven is het toch, te moeten behoren tot de westerse zap-generatie.

En ik durf het simpelweg niet aan, mijn televisie op straat te donderen, daar ik behept ben met een visuele drang, welke sterker lijkt dan mijn protesterende geest. Tegen beter weten in en mijn soberheid ontkenkend, hoop ik bij iedere druk op de + of - knop aangenaam verrast te worden. Waarop is deze hoop op vervoering en verlossing gebaseerd? Op die enkele televisiemaker met zijn of haar integere idealen? Op het partijdige klikkje bohémiens die strijden voor een beter televisieklimaat? Alsof zij de vergevorderde zuigkracht der leegte nog kunnen doen keren. Op het verleden? Alsof men vroeger betere televisie maakte.

Op programmadirecteuren? Ik denk het niet, want zij bevechten hun eigen demonen: De kijkcijfers en het geld. Ik heb werkelijk geen idee waar mijn hoop op gebaseerd is... Neen, de straat moet ik op. Wandelend, fietsend of kruipend desnoods. Met m'n oren gespitst, want mijn snel afgeleide visuele waarneming, kan mij soms vermoeien en uitputten. Mijn oren daarentegen, zijn onvermoeibaar. Maar ook zij kunnen niet voorkomen, dat het nodige auditieve afval mijn binnenste bereikt, al filtert mijn slecht functionerende linker oor een aanzienlijk deel hiervan. Hoe minder schoonheid ik ervaar, hoe meer ik ernaar verlang en hoe dwangmatiger mijn zoektocht wordt.

Het zal wel aan mij liggen, immers: Een doorgewinterde optimist zal mij ervan willen overtuigen dat er nog zoveel onontdekt schoons te vinden is. Op de hoek van de straat, aan de andere kant van de wereld, op macroniveau, op microniveau, onder m'n schoenzolen en god weet waar nog meer. Maar als het mij niet raakt, raakt het mij niet!

Een dooddoener eerste klas, ik weet het. Maar men kan zijn of haar persoonlijke schoonheidsbeleving niet afdwingen, laat staan beheersen. Wel kan men enige invloed uitoefenen op waar men dit zoeken moet, maar hoe leger het hoofd, hoe gemakzuchtiger men deze zoektocht benadert. Vandaar ook, dat ik mijn luie stoel niet verlaten kan, wanneer de leegte toeslaat. Oh, vicieuze dramatiek.

"De holle geest vult zich met holle visuele impulsen en de echo wordt almaar luider."

Plotselinge ervaringen zijn het mooist, maar het is moeilijk genieten, wanneer men is uitgeput, van het zoeken ernaar. Gelukkig, het zijn juist deze onverwachte belevingen die in staat zijn de impasse van de leegte te doorbreken. En als ik dan toch gericht zoek, dan toch zeker in de duisternis. Ons donkere verborgen bestaan, waarin iedere kleur voorzien is van een aanzienlijk percentage zwart. Gezelligheid en felle kleurtjes kunnen mij dan nauwelijks behagen, laat staan dat ze mijn schoonheidsbeleving voeden zullen.

Geforceerd of niet, ik hunker nu eenmaal naar rauwe beelden, mineurgeluiden, cynische edoch treffende visies aangaande ons bestaan, onverwachte smaakexplosies, weemoed, natuurlijk verval en gedeelde twijfels. De kenmerken van mijn romantische geest.

Niet dat de ganse wereld hiermee overspoeld dient te zijn, maar iets meer tegenwicht voor de farce van ons vrolijke bestaan, zou mijn schoonheidsbeleving ten goede komen.

Mijn zwarte geest heeft behoefte aan dat wat andere zwarte geesten al dan niet bewust geschapen hebben. Al is het maar om mij niet alleen te voelen. Zielsverwanten die net als ik ploeteren met de wil die hen drijft en hun onverklaarbare behoeftes welke deze 'wil' veruitwendigd moeten zien.

Daar ik dit stuk aanving met een zekere negatieve bijklank, over de televisie, wil ik u enkele schoonheidsbelevingen uit mijn verleden niet onthouden. Als tegenhanger voor dat wat wellicht als zeurderig bestempeld mag worden.

Verstilt sta ik voor een tweeluik van de fotografe Desiree Dolron. Voor- en achter-aanzicht. Ik dwaal af in mijn hoofd. Nauwelijks zichtbaar staat daar een meisje tussen haar beide stiefouders, aan wiens verwachtingen zij niet voldoen kan. De mistroostige rijkdom van het overdadig grote landhuis houdt haar in een decadente greep en liefdeloos wordt haar kinderlijke onbevangenheid door de angstwekkende stilte van de twee volwassenen de mond gesnoerd. Mijn god, wat mooi. Ik neem afstand, laat een andere bezoeker passeren (Ogenschijnlijk niet door dit prachtige tafereel geraakt) Ik stap weer dichterbij en verlies wederom mijn alledaagse ratio. Wat heb ik ontzettend met dit meisje te doen. Mijn ogen rollen van de ene naar de andere foto en nog dieper geraak ik betrokken in deze geïsoleerde wereld. Als een oude geest, welke al jaren ronddwaalt in deze eeuwenoude villa, kijk ik lijdzaam toe, wil

Een laatste animatie dan, want animatie, vooral goede karakteranimatie, maakt mij lyrisch!
Hier kan werkelijk niets aan tippen. Wat zal ik eens opzetten?

Een oude VHS van Svankmayers' 'Conspirators of Pleasure' verdwijnt in mijn videobanden-verslijtende recorder en door de rood-groene strepen heen zie ik de eerste beelden al. Voor het komende anderhalf uur zal ik verkeren in een wereld, zo bizar zag men er geen, maar het is juist zijn fantasierijke handschrift wat ik zo waarderen kan. Animatie in z'n extreemste vorm. Dit krijgt men niet cadeau, dit moet men zelf vinden! Helaas.

Enfin, de schoonheidsbeleving, en het delen van eenzaamheid en intieme krankzinnigheden. Troostend realisme, als schoonheid verpakt. Fantasieën die onze werkelijkheid ondermijnen, maar desondanks deze werkelijkheid bespiegelen. Ongewoon geraaskal en reflecterende lichtzinnigheid. Kalmte, nuance, eerlijkheid en het machteloze wachten. Wachten op hoe onze individuele levens door de willekeur der dingen een zekere richting opgestuurd worden. Hoe het grote verhaal waarin wij participeren, onze kleine verhaaltjes opslokt om zo een nog groter verhaal te kunnen vormen. Geen begin, geen midden en geen eind. Istichkeit, zoals de Duitsers dit noemen. Gelaten toezien hoe het leven zich voltrekt en waar het kan, pikt men een graantje schoonheid mee. Niet om mee het graf in te nemen, maar voor het moment alleen, en heel misschien de herinnering hieraan.

Uiteindelijk is en blijft schoonheidsbeleving, een zeer eenzame aangelegenheid.

Al janken we met duizenden tegelijk, iedere traan heeft een eigen verhaal, welke enkel betekenis heeft voor hij of zij die deze laat. Iedere lach kent z'n eigenaar, en ieder pijntje wordt alleen ervaren door het lichaam waarin het zich bevindt. Mijn stilte, is voor anderen een helse kakofonie. Mijn welbehagen zou een ander kunnen terneerslaan. Mijn vreugde, soms onbegrepen, soms gedeeld.

Mijn kippenvel is niet als dat van een ander, dus wat zou ik klagen over het genot van anderen, wanneer dit niet overeenstemt met het mijne? Daar waar ik er beter aan zou doen andermans genot toe te juichen, omdat ik eenieder zijn of haar schoonheidsbeleving gun en ik niet oordelen wil over de oprechtheid hiervan. Schoonheidsbeleving lijkt al zo schaars.

Laat ze toch gezellig zijn en verblind worden door kleuren, maar gun mij dan ook mijn duisternis en laat mij dit beleven met zij die evenzo graag hierin toeven.

Zoveel schoonheid, genoeg voor iedereen. Laten we beleven, dat wat ons raakt, en de schoonheid hervinden. Neem geen genoeg met tijdelijke surrogaatschoonheden en eis het hoogst haalbare van de eigen behoeftes. Het voedt de geest en streelt de zinnen.

Maar bovenal leert het ons waarderen, dat wat ons leven zoal behelzen mag.